

I. WZMOCNIENIE

Wspólna praca buduje energię, zapał do pracy oraz wzmacnia kreatywność i zdolności twórcze!

Głównym celem poniższych aktywności jest poszerzenie horyzontów myślowych, podsumowanie wiedzy na temat korzyści ze współpracy w grupie, wzmocnieniu poczucia zespołowości oraz budowaniu samoświadomości każdego z uczniów i uczennic na temat jego/jej indywidualnego wpływu na sukces zespołu.

Niniejszy materiał dydaktyczny jest przeznaczone dla nauczycielek i nauczycieli, którzy wspierali zespół uczniowski podczas realizacji działań w projekcie uczniowskim. Zawiera opis ćwiczeń, które stanowią propozycje do wykorzystania na zajęciach mających na celu podsumowanie działań młodzieży w projekcie. Osoby prowadzące powinny pamiętać, że są to przykładowe ćwiczenia, które w każdej chwili mogą zostać zmodyfikowane i dostosowane do potrzeb grupy.

1. NIECH MOC BĘDZIE Z WAMI (15 MIN)

Zaproś uczniów i uczennice do ćwiczenia, którego podstawą zasadą jest zasada milczenia. Następnie przyklej każdemu z uczniów/uczennic (tak, aby osoby nie widziały co mają na plecach) przygotowane wcześniej, wycięte z papieru figury: kółko, trójkąt, kwadrat w trzech różnych kolorach. Zadaniem zespołu jest jak najszybsze pogrupowanie się zgodnie z tym co mają umieszczone na plecach, ale uwaga: bez użycia słów!

Kiedy wszyscy znajdują się w swoich grupach wspólnie omówcie ćwiczenie. Zapytaj jak oceniają ćwiczenie, jakie są ich emocje, jakie odnieśli wrażenia? Czego potrzebowali aby się pogrupować? Czy przez to, że nie mogli używać słów komunikowanie się było trudniejsze?

Po odpowiedziach uczniów i uczennic nawiąż do tego, że to ćwiczenie podobnie jak praca w zespole podczas realizacji projektu wymagało współpracy i umiejętności komunikacji.

2. WSPÓLNE OSIĄGNIĘCIA (15 MIN)

Przed zajęciami przygotuj cztery arkusze z wypisanym jednym z czterech etapów Waszego projektu i umieść arkusze na kolejnych stolikach. Jeden etap projektu to jeden arkusz.

I ETAP PROJEKTU : Wybór tematu i problemy

II ETAP PROJEKTU: Cel i plan działania

III ETAP PROJEKTU: Działanie

IV ETAP PROJEKTU: Publiczna prezentacja

W zależności od liczebności zespołu połącz zespół na cztery kilkuosobowe grup. Następnie każda grupa zajmuje miejsce przy dowolnie wybranym arkuszu. Zadanie grupy polega na wypisaniu w formie mapy myśli rzeczy/działań/rezultatów, które były możliwe do osiągnięcia dzięki współpracy w zespole na danym etapie projektu. Grupy mają na to zadanie 2 minuty.

Pomocne mogą być pytania pomocnicze:

- Co zyskaliśmy na tym etapie działając jako zespół?
- Co pomagało nam pracować w grupie?
- Co tworzyło dobrą atmosferę w grupie?

Po upływie 2 minut grupy przechodzą do następnego arkusza, zapoznają się z hasłami, które umieściła poprzednia grupa i umieszczają odpowiedzi, które ich zdaniem warto są zapisać. Zrób kolejne zmiany, tak aby każda grupa miała szansę popracować nad wszystkimi arkuszami.

Zapytaj uczniów i uczennice jak oceniają współpracę w zespole podczas trwania całego projektu? Poproś aby każda grupa po naradzeniu się podała jedną trudność jaką napotkali podczas pracy w projekcie razem z rozwiązaniem, jakie udało im się podczas pracy w zespole wypracować. Zakończ tę część podsumowując, że sukces pracy w zespole polega na dużej znajomości samych siebie jak i osób z którymi w zespole współpracujemy.

3. ILE WAŻY POTENCJAŁ NASZEGO ZESPOŁU? (15 MINUT)

Rozdaj uczniom i uczennicom kilka małych samoprzylepnych karteczek w dwóch kolorach. Następnie poproś ich o zapisanie korzyści, które przyniosła współpraca w zespole dla nich samych, dla szkoły i dla społeczności lokalnej. Każdy powód na osobnej kartce.

Po zapisaniu uczniowie i uczennice mają za zadanie przykleić karteczki do kamyczków i wspólnie umieścić je na jednej z szal wagi.

Następnie na kartkach w innym kolorze każdy zapisuje trudności jakie napotkali jako zespół w projekcie. Analogicznie przyczepiają karteczki do kamyczków i umieszczają je na drugiej szalce. Następuje wizualizacja efektów ćwiczenia. Najprawdopodobniej efektem doświadczenia będzie wizualizacja tego, że współpraca w projekcie przyniosła więcej korzyści niż trudności.

Niezależnie od wyniku warto zaznaczyć, że przy tak rozbudowanym i wymagającym dużego nakładu pracy działaniu, nieuniknione jest pojawienie się problemów czy niepowodzeń. Najważniejsze jest to, aby pomimo niepowodzeń podejmować wyzwania! Często dzięki podejmowaniu wyzwań, dowiadujemy się wiele ważnych rzeczach, które są przydatne dla świata i nauki. Gdyby człowiek nie podejmował wyzwań nie mielibyśmy dzisiaj Internetu, telefonów komórkowych, czy wiatraków produkujących energię odnawialną.

4. OSOBISTY TALIZMAN (20 MIN)

Zaproś zespół do zajęcia miejsc w kręgu. Wszyscy uczniowie i uczennice zapisują na pojedynczej kartce swoje imię i nazwisko oraz swoje trzy pozytywne cechy, które ich zdaniem zostały wykorzystane podczas pracy w zespole i przyczyniły się osiągnąć sukces w projekcie.

Następnie uczniowie i uczennice zaginają kartkę w taki sposób, aby zapis był niewidoczny i podają dalej. Kolejne osoby zapisują na kartkę jedną pozytywną cechę/umiejętność osoby (której nazwisko jest widoczne na kartce), która pozytywnie wpłynęła na działania w zespole.

Po każdym wpisaniu cechy/umiejętności osoby zaginają kartkę, tak żeby każda następna osoba nie sugerowała się poprzednim zapisem. Robimy rundkę. W efekcie każdy uczeń i uczennica otrzymuje listę kilku pozytywnych informacji na temat swojej pracy w projekcie. Niektóre z nich oczywiście mogą się powtarzać co oznacza, że są ważniejsze lub bardziej widoczne.

Poproś chętne osoby o odczytanie jednej zalety, której wcześniej u siebie nie dostrzegli. Dopytaj czy może dla kogoś z zespołu któryś zapis okazał się nietypowy w sposobie, w jaki partnerzy ujęli jego możliwości i talenty? Zaproponuj uczniom i uczennicom, aby starannie schowali kartki jako swoiste talizmany, które dodadzą im sił i wzmocnią świadomość ich atutów i potencjału jaki mają w danym zespole.

5. OD BOHATERA DO SKOJARZENIA (15 MIN)

Zaprosić zespół do zajęcia miejsc w kręgu. Na podłodze rozłóż powycinane fragmenty gazet (mogą to być zdjęcia, tytuły, nagłówki z gazet, fragmentów tekstów. Im bardziej kolorowo i różnorodnie tym lepiej). Każdy ma za zadanie wybrać jeden wycinek, który kojarzy mu się z korzyścią/zaletą jaką przyniosła mu praca w zespole.

Następnie po kolei każdy/każda opisuje w kilku słowach drogę swoich skojarzeń i przykleja wycinek gazety na przygotowanym wcześniej dużym arkuszu papieru z zapisanym na środku tekst „WSPÓŁPRACA W GRUPIE TO DLA MNIE”

Po wykonaniu zadania zachęcamy do powieszenia stworzonych przez uczniów i uczennice map myśli w klasie – niech przypominają Wam o znaczeniu współpracy w grupie. Swoje mapy możecie też wystać na adres julia.godorowska@ceo.org.pl, umieścimy je na stronie „Zgodnie z Naturą”.

Jeżeli zespół będzie miał problem z szybkimi skojarzeniami, przedstaw pytania pomocnicze:

Udział w projekcie dał mi...; Czego dowiedziałeś się pracując nad projektem?; Czego nauczyłeś się realizując przydzielone zdania?; Czego nauczyłeś się na podstawie wyników prac innych uczniów i całego zespołu?; Które, spośród nabytych wiadomości i umiejętności mogą, Twoim zdaniem, okazać się przydatne w dalszej nauce lub życiu codziennym?

W ten sposób pomagamy uczniom i uczennicom dostrzegać fakt, że współudział w realizacji projektu przynosi im wielorakie korzyści. Materialne dowody realizacji zadań w postaci prezentacji wyników to jedno, a nabywanie wiedzy, umiejętności, kształtowanie kompetencji i postaw uczniowskich stanowi najważniejszy i perspektywiczny cel oraz nieoceniony efekt zespołowych prac nad projektem.

6. RZUĆ OKIEM (20 MIN)

Metoda odgrywania ról pozwala uczniom i uczennicom wejść w role odbiorców, którzy odnieśli osobistą korzyść z tego, że zespół uczniowski podjął się realizacji danego projektu uczniowskiego w okolicy.

Połącz uczniów i uczennice w cztery grupy. Przydziel każdej z grup rolę reprezentantów społeczności lokalnej, którzy według Ciebie zyskali na Waszym projekcie, lub którzy współpracowali z Wami jako sojusznicy. Przykładowo mogą to być: uczniowie i uczennice pozostałych klas, mieszkańcy i mieszkanki okolic, dyrekcja szkoły, dziennikarz/dziennikarka lokalnej gazety, rodzice.

Zadaniem grup jest wejście w rolę reprezentowanej przez nich społeczności lokalną i odegrać krótką scenkę w której opowiedzą w kilku zdaniach o tym, co dzięki realizacji przez zespół uczniowski projektu zyskali.

Odgrywanie ról mogą ułatwić pytania pomocnicze:

- Z jakiego powodu zaangażowałeś się w pomoc zespołowi uczniowskiemu?
- Jakie emocje towarzyszyły Wam kiedy byliście odbiorcami projektu uczniowskiego?
- Czego dowiedzieliście się o swojej okolicy będąc odbiorcami działań zespołu uczniowskiego?
- Kogo poznałeś będąc sojusznikiem/sojuszniczką w projekcie?
- Czego dowiedzieliście się o sobie i o innych współpracując z zespołem uczniowskim?
- Kogo miałeś przyjemność poznać będąc sojusznikiem/sojuszniczką w projekcie uczniowskim?

Po krótkim etapie przygotowań, grupy wcielają się w role i po kolei przedstawiają się pozostałym i wyjaśniają co zyskały dzięki temu, że zespół uczniowski podjął się realizacji projektu.

Uczniowie, wchodząc w role wyznaczone przez nauczyciela/nauczycielkę mają okazję spojrzeć na

sukces swojego zespołu z perspektywy osób trzecich, które były odbiorcami projektu, oraz mają możliwość ćwiczyć umiejętność wyrażania opinii i emocji.

Po zakończeniu uczestnicy i uczennice powinni mieć czas na opowiedzenie w formie swobodnej dyskusji, jak się czuli, odgrywając przydzieloną im rolę.

7. KULA ENERGII (15 MIN)

Na koniec lekcji zaprosz zespół uczniowski do kręgu. Opowiedz uczniom i uczennicom o tym z jaką energią chcesz świętować Wasz wspólny sukces (pamiętaj, mów tylko o pozytywnych aspektach współpracy). Mówiąc o energii poproś zespół, aby wyobrazili sobie, że trzymasz energię całego zespołu w formie kuli w swoich dłoniach. „Przekazując” rzucając kolejnym uczniom i uczennicom kulę energii zachęć ich do złapania kuli i podsumowaniu w kilku słowach wrażeń z projektu. Narracje prowadź w taki sposób, aby każdy miał poczucie, że energia którą sobie przekazujecie jest bardzo cenna i jej moc zależy od wszystkich osób w grupie. Na pewno nie można jej „opuścić”! :-)

Autor tekstu: Przemysław Wyciechowski

